

**ПРОТОІГУМЕНАТ
КАНАДСЬКОЇ ПРОВІНЦІ ПРЕСВЯТОГО СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО**

о. БОНІФАТІЙ СЛОБОДА, ЧСВВ
Протоігумен

**У 60-ТІ РОКОВИНИ
ОТЦІВ ВАСИЛІЯН У КАНАДІ**

Вінніпер — 1962

**ПРОТОІГУМЕНАТ
КАНАДСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ ПРЕСВЯТОГО СЕРЦЯ ХРИСТОВОГО**

о. БОНІФАТІЙ СЛОБОДА, ЧСВВ
Протоігумен

**У 60-ТІ РОКОВИНИ
ОТЦІВ ВАСИЛІАН У КАНАДІ**

Вінніпег — 1962

На правах рукопису

**ЛИСТ ДО МОНАХІВ ЧИНУ СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО
КАНАДСЬКОЇ ПРОВІНЦІЇ
ПРЕСВЯТОГО ХРИСТОВОГО СЕРЦЯ
У 60-ТІ РОКОВИНИ ПРИЇЗДУ ОО. ВАСИЛІЯН ДО КАНАДИ**

Високопреподобні Отці!

Дорогі в Христі Браття!

У 60-річчя праці отців і братів нашого Чину в Канаді доходить до Ваших рук цей лист, що його ціллю є наперед відзначити такі великі роковини, а дальше викликати в усіх нас глибоку призадуму над нашим славним минулим і над нашим невідомим будучим. Кидаємо наш уважний погляд назад, у минулі роки нашої василіянської праці в Канаді та й наші зажурені погляди вперед, щоб віднайти серед великих вимог теперішньої хвилі правильний настрій душі. Притиснені кінечністю великих робіт на ниві церковній, шкільній і видавничій, майже перелякані навалом кінечної й так дуже різномірної праці, шукаємо відповідного слова заохоти й потіхи; і неначе для нас самих написані знаходимо слова другого листа св. Павла до коринтян: “Ми не тратимо відваги, бо хоч нищиться наш зовнішній чоловік, зате ж день-у-день відновляється внутрішній. Теперішнє наше горе легке і готує воно нам славу вічної ціни в безмірному багатстві... якщо ми не дивимось на видиме, а на невидиме. Бо ж видиме — воно дочасне, а невидиме — воно вічне” (2 Кор. 4, 16-18).

60 років тому, 23-го жовтня 1902 р. Б. вступила нога перших наших василіян-місіонарів на канадську землю в місті Монтреалі. З Галичини через океан заїхали вони до Нью-Йорку кораблем, а дальше залізницею в Канаду. Приїхало їх трьох отців: Платонід Філяс, Созонт Дидик і Антін Строцький із братом Єремією Янішевським та з чотирьома Сестрами Служебницями.

Із Монтреалю поїхали наші місіонарі відвідати в Оттаві Апостольського Делегата Архієпископа Д. Фальконія й коло півночі 31-го жовтня висіли на залізничній станції у Страткона в нинішньому полудневому Едмонтоні. Настоятель місії, о. Філяс вибрав на головний осідок василіян Біверлейк, пізніший Мондер, що посьогодні є матернім домом василіян у Канаді.

Зараз літом будують вони каплицю й маленький монастир для себе, а також подбали про дім для Сестер і про дім на першу в Канаді “рідну школу” для дівчорі з околиці.

Осіною 1903 року, 15-го листопада, приїхали ще два місіонарі: оо. Матей Гура й Навкратій Крижановський. Одначе зараз 1904 року втратила канадська василіянська місія свого найпершого працівника й настоятеля: о. Пл. Філяс був вибраний у Галичині першим протоігуменом і головним настоятелем усіх василіян добромільської обнови. Він мусів їхати назад до Львова; але ще з Канади закликав на своє місце о. Атанасія Филипова. Цей приїхав до Едмонтона 10-го січня 1905 і ще зустрінув там о. Філяса, що дав йому перші поради й перші пляни для дальшої роботи. Коли о. Філяс заїхав до Львова, то вислав ще одного місіонера в Канаду, о. Івана-Золотоуста Тимочка. Тоді покинув Канаду о. А. Строцький, приїхали ще два Брати з Галичини: 5 Отців і трьох Братів працювали тоді на теренах, що опісля були поділені на три степові провінції: Альберту, Саскачеван і Манітобу. Ще пару літ пізніше станув до місіонарської праці наших піонерів о. Василь Ладица, ЧСВВ, що докінчив свої богословські студії в Канаді та був висвячений на священика великим василіянським місіонером і першим українським єпископом в Америці, Преосв. Сотером Ортинським. І відтоді на довгі літа перестав до Канади протікати потічок братньої помочі з Галичини.

Це примусило наших отців піонерів думати про свій власний новіціят. Про нього ще 1905 року писав Папський Делегат Сбаретті (лист ч. 1583 з дня 30-го січня): “Я відважусь сказати мою власну гадку: ...конечним є заохочувати до духовного стану українських дітей народжених уже в цім краю. В тій цілі, на мою гадку, було б дуже в місці, щоб оо. василіяни могли оснувати виховний дім. І було б дуже побажане, щоб ті ж отці могли отворити тут новіціят для тих українських юнаків, які почували би покликання до чернечого стану...”

Оці великі задуми перевести в діло було й остане по віки заслугою сл. п. о. Навкратія Крижановського. Від 1910 року, від коли осів він у Мондері, всі його старання, всі його праці й усі його тяжко зароблені “грошики”, все воно йшло на одну ціль: поставити монастир і при монастирі новіціят оо. васи-

ліян у Канаді, в Мондері. Його старання Бог нагородив успіхом. У празник св. апостолів Петра й Павла, 12-го липня 1922 року, неповних 20 років від приїзду перших василіян у Канаду, Преосв. Кир Никита Будка, перший єпископ українців католиків Канади, поблагословив угольний камінь монастиря й ноціяту оо. василіян у Мондері.

Багато привітів і похвал прислали тоді визначні люди о. Крижановському. Але найкращі й найглибші змістом до сьогодні осталися слова покійного о. Філяса: “Оснувати новіціят це значить оснувати нову Провінцію Чину. А на таке діло варт посвятити життя одного місіонаря!” — Що ж був би сказав той у всьому великий і незрівняний монах, місіонар і настоятель, о. Філяс, як був би міг крізь заслону 25 років доглянути, що ще один новіціят і ще одна Провінція нашого Чину почне існувати в сусідніх стейтах Амсрики завдяки праці канадських отців і братів.

60-ліття василіян у Канаді є рівночасно 40-літтям новіціят у Мондері та тридцяти-літтям Канадської Провінції. Такі великі роковини самі собою накладають на нас обов'язок пам'ятати про них та вдячно згадати наших отців і братів піонерів, що довели нашу провінцію до розцвіту, а рівночасно каже нам шукати тих духовних джерел надлюдської сили, через яку їх “так мало” змогли зробити “так багато”!

I. МІСІОНАРІ - ПІОНЕРИ

Як би ми хотіли найкоротшим словом означити, чим були наші перші василіяни в Канаді, то взяли б назву: “правдиві піонери”. У кожному з них, крім величезних природніх дарувань, був ще вроджений нахил, якийсь могучий гін, щоб використати всі свої дарування аж до останнього в якнайліпший спосіб. Сьогодні, коли ми глядимо на них із віддалі шістьох десятих років, коли слухаємо або читаємо, що про них говорили приятелі їх і вороги, можемо сміло сказати: всещедрий Господь вибрав до величезної місійної праці в Канаді, тоді ще бідній і перозбудованій, мужів-велетнів духа, ума й серця.

До Канади вони їхали не з примусу, лише з любови до Бога й душ свого народу. Не їхали вони сюди на великі заробітки, а лише тому, бо потребували їх наші нові поселенці в західній Канаді. Їхали вони на певні невігоди й на великі труди в Канаду, де не мали ні одної п'яді своєї землі, де не було ще для них готової навіть біднької ліп'янки-хатини. А в Галичині лишали вони монастирі від віків добре заготовлені, добре уряджені. Там життя було спокійне, на ні-

кого з них не припадало забагато роботи, бо їх було вже досить і всі були собі близькі, приятні. Лишали вони галицький добрий нарід, щиро прив'язаний до своєї св. Церкви та її слуг, а їхали в Канаду, де вже чекали на них вороги, розагітовані протестантами й православними. Все це було знане нашим монахам у Галичині і тому при прощанні місіонарів монастирські їдальні сповнювались загальним плачем, неначе на похоронах. Все ж таки їхали вони, готові на всі жертви, бо це були пробоевики, це були духовні піонери, це були “конкістадори” душ.

Інакшими вони не можуть виринути перед нашою уявою з далекої, сивої старини. Коли ми нині говоримо про наших отців піонерів, то так як би ми говорили про солодкі спомини нашої далекої молодости, про наше щасливе, давно минуле дитинство. Бо ж ті отці піонери, вони не лише батьків наших навчали св. віри, але вони нас хрестили, нас до першої Св. Сповіді та Св. Причастя готували, а опісля своїм прикладом праведного життя притягнули в свої монастирі, щоб із часом ми переймили з їх умучених рук місійну працю.

Коли згадуємо ми їх, коли говоримо про них із кимсь, хто ще пам'ятає перших наших отців-братів, то бачимо, як із якимсь чудовим відблиском у тих старечих очах спалахне вогник радісної любови. Бо вони пам'ятають ті часи, коли ще були “як вівці без пастиря”, аж приїхали отці василіяни. І починається довге-довге оповідання...

Кажуть нам оці свідки давних років, що наші отці піонери це були мужі сильні, з високим чолом, з усміхом на лиці. Завжди перетяжені працею, завжди в подорожах від колонії до колонії, щоб людям принести Бога, щоб людям про Бога та Пречисту Діву говорити. Коли ж було треба, вони вміли працювати серпом, косою, вилами, ціпом, пилою. Вміли нарізати бальків і дощок та збудувати дім або каплицю. Не боялися вони ні дощу, ні вітру, ні снігу, ні великих морозів, ні далеких подорожей по тодішніх бездоріжжях. Нераз блудили в лісах. Нераз день цілий нічого не їли, а коли заїхали нарешті до когось, то вже було по півночі й треба було дальше постити, щоб ранком можна було правити Сл. Божу. По Сл. Божій були ще діти до хрещення, молодята до шлюбу, треба було поїхати якийсь гріб новий опечатати... і аж тоді могли вони поснідати, як уже їм нічого не хотілось. Бувало, що коні полохались, вивертали віз і з возом о. місіонаря разом із його скриньками, де були церковні ризи і книги. Місіонар вилазив із болота, рятував свої скриньки та ще помагав господареві віз витягнути з багна-трясовини. Вміли вони говорити з місцевими єпископами (що правили ними, поки не дістали ми свого єпископа Никиту Будку), доброю латин-

ською мовою, що й записано стоїть у їх літописах; вміли говорити до своїх братів-сестер мовою віри й серця повного любови; вміли і до маленьких дітей заговорити так, щоб дрібненькі могли розуміти й учитися перших правд св. віри.

Від приїзду перших наших отців-братів минає 60 років. На нас лежить обов'язок подбати про те, щоб їх пам'ять серед нас не була, за словом одного нашого письменника, лише "тінню забутих предків". Сьогодні живемо ми жертвою їх життя, жнивом їх посіву, як то Христос казав: "Бо правдива є поговорка: хто інший сіє, а хто інший жне. Я вас жати послав, де ви не трудилися. Трудилися інші, а ви в їхній труд увійшли" (Ів. 4, 37, 38). І вони самі, наші перші отці-браття, свідомо робили жертву за свого молодого тоді ще життя, задивлені у великі можливості розвою й будучності для нас. Вони своїми зробили слова великого апостола Павла: "Не шукаю бо вашого, а тільки вас. Не діти повинні збирати маєток батькам, але батьки дітям". (2 Кор. 12, 14).

І не лише про будуче свого Чину вони дбали. Їм на серці було добро всього нашого народу в Канаді. Тому й стількі старань вони покладали, щоб дано нам свого єпископа. І ніхто ліпше не знав про заслуги оо. василіян у цій справі, як довголітній кардинал, секретар Східньої Церкви, Євген Тіссеран. Він у привіті на 50-ий ювілей оо. василіян у Канаді написав таке: "Те, що сьогодні Св. Столиця могла створити в Канаді чотири екзархати, це у великій мірі є заслугою отців василіян!"

Передумуючи осьтак великі успіхи праць наших отців-піонерів і вдивляючись у їхні світляні постаті, на які найгірша злоба юдів-відступників не змогла кинути навіть грудки бота й неслави, сама собою родиться в нас щира просьба: "Дай, Господи, щоб ми були славних прадідів великих правнуки непогані!" Для тієї ж цілі візьміть в руки Старий Заповіт, книгу четверту Царств, та прочитайте другу главу. Там списується, як Господь забрав із землі пророжа Іллю полум'яною колесницею. Був при тім ученик Іллі, пророк Єлисей. В останній хвилині Ілля сказав Єлисеєві: "Проси, чого хочеш від мене, заки забере мене Господь!" Єлисей попросив, щоб зійшли на нього хоч дві частинки його духа. (У деяких перекладах кажеться: "Удвоє, два рази стільки, як маеш..."), що зовсім не випадало б учневі просити такого в свого вчителя. Пояснення таке: по смерті батька сини діставали по рівній частині, але первородний діставав дві частинки. Єлисей, як перший учень Іллі, міг просити привілею первородного сина). І дістав Єлисей те, чого просив та ще й плащ Іллі, неначе наглядна запурака обіцяного, впав на Єлисея. Отак він і станув зодягнутий і плащем і духом свого вчителя Іллі. А другі учні

пророчі бачили те й сказали: “Дух Іллі спочив на Єлисею. Та приступили і поклонилися йому”...

В наше 60-ліття ми повинні бажати й молити Бога, щоб і на нас спочив дух наших Отців, щоб їх плащ-мантія прикрили нашу духову бідність, недомагання, та щоб люди могли свідчити про нас: “На них пізнати, що вони наслідники отців Філяса, Дидика, Крижановського і інших, перших великих піонерів Чину”.

Ми повинні розбуджувати в собі піонерського духа: духа праці й посвяти. Нині нас у нашій провінції є 60 священників, 30 клириків, 20 братів. Нас удесятеро більше, як було 60 літ тому. Чи наші праці насправду вдсятеро більші від їхніх? І не забуваймо, що перед нашими піонерами не було рожевих надій, лише “непевне завтра”. Галичина, сама скривавлена й здеятована в світовій війні, не могла дати собі раду, не могла вислати нових помічників, а тут новіціяту ще не було. Може тоді нашим отцям піонерам нераз приходили на ум слова просьби учнів з Емаусу до Ісуса: “Зостанься з нами, бо вже вечоріє й кінчається день”. (Лк. 24, 29). “Світе тихий, святої слави”...

А нині в нас тепер ані не морозний ранок, ані темний вечір нашого монашого розвою в Канаді! Ми неначе в самому ясному полудні свого дня-розвою. Ніщо нам не заповідає скорого заходу сонця в Канаді. Ми знаємо ще й те, що щира молитва могла б у Бога випросити ще раз чуда, яке вимолив був Ісус Навин (Іс. Нав. 10, 13): що стало сонце в бігу своєму, — “зупинилося сонце посеред неба і не квапилося сідати”... аж до повної перемоги вибраного народу над своїми ворогами.

II. ПІОНЕРСЬКИЙ ДУХ

а) Шукання Божої слави та спасіння душ

Кожна генерація має привілей і навіть обов'язок: собі самій пригадувати й іншим говорити про своє минуле, про свою історію. Але самих споминів тут було б замало. Нам, що шукаємо всюди зрозуміння причин, треба ще знайти відповідь на питання, звідки наші отці-браття піонери брали силу до своїх праць і що було причиною їх успіхів?

Перша вимога в кожного працівника на Божій ниві безсмертних душ це повне віддання себе праці для Божої слави. Св. Отець наш Василій Великий стало пригадував своїм монахам: “Ціль наша — це подобатись Богу!” Звернім увагу на цей Василіянський заклик: не лише “на славу Бога”, але

“для Божого вподобання” ми маємо жити й працювати. Цієї провідної ідеї трималися наші піонери і нею вони стали великими синами великого Василя.

Нам треба щодня оживляти в собі отой Василіїв клич: для слави й уподобання Божого я живу, працюю, терплю... Треба нам щодня обновляти себе в тих перших науках новіціату, якщо хочемо, щоб і наша “юність обновилась як у вірла”... Бо сьогодні більше гайвороння на наших полях, як правдивих орлів.

У модерної людини запанувало тепер повне й необмежене само-служіння своїй власній славі. “Як я що роблю, то нехай усі знають, що це я зробив, а не щоб хтось ходив прикрашений моїми заслугами, моїм пір’ям”... Як страшно багато тут світового духа, що властиво повинен був сконати в нас тоді, коли ми переступали пороги новіціату. Але так не сталося! Ми дух світу, дух самодурства й самохвальби принесли, “перепачкували” його поза монашу фірту і тут він безкарно розростається. О, як чудово змалював цю нашу людську слабкість, оце наше “палення кадила перед ідолом самозарозумілості” покійний еп. Сотер Ортинський, у своїх точках при тридневних “реноваційних” реколекціях року 1907 у львівському монастирі. А п’ятдесятка літ, що минула від тодішніх його реколекцій до нині, якби й не існувала! Усе таке саме! Амбіції та шукання себс володіють нами краще від усіх духовних спонук.

Кажуть, що людина без амбіцій це людина безвартісна, бо ніколи нічого великого вона не досягне. Так; але не забуваймо, що є дві амбіції, два шукання слави. Одна шукає слави своєї, друга слави Божої. Обидві амбіції мають силу гнати людину до щораз то нових змагань. Про амбіцію святу й Божу так говорив Христос: “Я зійшов із неба не на те, щоб чинити волю мою, а волю того, хто післав мене”... (Ів. 6, 38). “Отче, я прославив Тебе на землі й діло довершив, що Ти мені дав виконати.” (Ів. 17, 4). Для слави Вітця Христос жив, страждав, умер. Тому св. Церква щодня співає Йому: “Єдин свят, єдин Господь, Ісус Христос, во славу Бога Отця, амінь”. До такого то ідеалу кличе нас св. ап. Павло, коли пише до коринтян: “То ж чи ви істе, чи п’єте, або що інше робите, все робіть на Божу славу.” (I Кор. 10, 31).

Одначе часто буває, що властивим мотором усього нашого діяння є наша власна слава й амбіція. Тоді ми бідні, окрадені зі своїх заслуг люди! Св. Василій Великий у (приписуваній йому) десятій монашій науці говорить нам таке: “Найбільше треба нам вистерігатися пустої слави. Вона властиво не стримує нас від трудів... але відбирає нам вінці за них. Поконати її трудно. Вона настає на наше спасіння, ста-

вить нам засідку навіть на небесах... Утікаймо від марної слави, того принадного з виду грабіжника нашого духовного багатства, того милого ворога наших чеснот... він нам милий, а краде наші добра. Він медом заправляє отруту своєї пригани." Чи треба нам іще ясніших слів?

Але ще може бути інша невторопність. Ми часом кажемо, що ми працюємо й посвячуємось цілковито для слави й добра свого Чину. Думка, щоб свій Чин прославити є (в загальному) добра. Але вона ніколи не повинна аж так у нас розростися, щоб ми помалу забули про більшу славу Бога та Його святе вподобання. Навіть свого Чину ми не сміємо прославляти коштом слави трисвятого Бога. Бо Він сказав: "Я Господь-Ягве! Це моє ім'я! Слави моєї нікому іншому не дам!" (Іс. 42, 8). Не віддасть Бог слави своєї і найбільшим монашим Чинам. Що більше: вся рація їх існування є одна-одинок Божа слава. Отже не на славу Чину, а на славу Божу працювати нам треба. Ще гірше було б, якби ми питали себе перед початком якогось нового діла-підприємства: "Скільки воно нам принесе?" Бо коли не всі вірні, то бодай ми повинні тямити слова Христові: "Шукайте найперше Божого царства і правди Його, а все інше буде вам додане." (Мт. 6, 33).

Історія початків нашого Чину в Канаді виказала ясно і то не один раз, що хто дбав про Божу славу та спасіння душ на першому місці та через те забував сам себе і свої потреби щоденного життя, то такий не лише приніс багато хвали Богові, багато душ привів до Бога, але ще й дочекався того, що сам Бог подбав про нього там, де він про себе забув. Бог показав нашим піонерам, що Він про них не забув і що не забуде про них історія нашого народу й нашої Церкви в Канаді. Золотими буквами вписані їх імена в історію нашу. --- Пам'ятаймо, що й про нас історія щось пише вже тепер і напише ще в дальших роках. Скільки добра буде там про нас записано? Як багато наших успіхів історія визнає за правдиві і тривкі? Або чи не повториться ще раз на ділі слово св. ап. Якова: "Бог гордим противиться, а смиренним дає ласку". (Як. 4, 6).

б) Дух молитви й читання-роздума силою піонерів

Згадуючи часто наших отців-братів піонерів у наше 60-ліття в Канаді, якось самі тиснуться нам слова із чтеній наших полїелейних вечорень "Пам'ять про праведного остане благословенна". (Прт. 10, 7).

Знаємо, як дуже перетяжені працями були наші піонері-місіонарі. Місіонарська праця виснажувала їх. Матеріальні недостатки (брак грошей, одіння, їди ітп.) боляче давалися їм

відчувати. Жили вони далеко один від одного довгі роки і лише сила духа, закріплена в частій молитві, давала їм силу жити поза монастирем, якби в середині великого й уладнаного монастиря. Їх монастир був там, де були вони. Вони носили його в своєму серці, у своїй душі. Молитва була в них неначе крилами, що ними вони могли перелітати три канадські провінції прерій від границі до границі.

Наші піонери вміли молитися. Молитва була віддыхом їх праведної душі; вона була силою їх надлюдських змагань. Вона приносила їм відсвіження духовних сил до дальших трудів і жертви. У предовгих годинах своїх поїздок, серед неосяжних степів-прерій, або в гущі прастарих лісів, над берегами спокійних озер, під ясным темно-синім небом західних провінцій, вони цілі поринали в молитву. Це був їх відпочинок по перебутих трудах і це була їхня підготовка на нові несподіванки, спокорення й жертви.

Уся традиція Сходу визнає монаха мужем молитви. Тож коли того духа молитви нам бракує, то бракує щось нам із монашества. А коли ще додамо тут обов'язки місіонера, що має спасати людські душі, тоді виринає з нашої пам'яті давнє слово: "Праця над спасінням душ це найбожественніша праця на землі." Безперечно, до божественної праці треба божественної помочі. Поміч Божу ми можемо лише випросити, вимолити собі. Так же ж апостольство наше жене нас новим примусом до святої та частої молитви. "Бо нічим є той, хто садить, ані той, хто підливає, а Бог, що дає ріст нашому засівові." (I Кор. 3, 6).

Крім св. молитви наші отці-браття піонери кріпили себе тим, що часто й багато читали книжок, вибраних авторів духовного життя. Добрих книг на світі так багато, що ніхто не в силі усіх їх прочитати. Тому лишається одна можливість: вибирати шокращі твори та їх перечитувати. Наші отці піонери читали багато і читали добірні книжки. Ми це можемо справдити сьогодні з тих книжок, які вони залишили нам після своєї смерти. У частих читаннях і роздумі над прочитаним вони шукали обнови свого богословського знання та збагачували його новими здобутками. І хоч жили вони в закинутих преріях, у місцях, як казалося у нас, "Богом позабутих і людьми незнаних", далеко від культурних середовищ, то стан їх знання не занепадав. Обмежений був їх вільний час, але його цілого вони вживали на читання й роздуму поважних творів. І якщо правдивою була стара поговорка: "Із повноти серця говорять уста", то вона найвиразніше справдилася на них. Із повноти свого серця, сповненого знанням, запалом за спасіння душ та любов'ю до Бога, ми добре можемо нині оцінити, як багато добра вони зробили. Якщо правду казали наші старі:

“Із порожнього не наллєш”, то воно лише щєраз нам каже, що їх серце й душа порожні не були! Із порожнього серця, з порожньої душі ви не можете переллєати в інші душі тепла й любови Бога. Маленькі були приходи-заробітки наших отців піонерів. Але як же багато книжок вони купували тоді! Ми їх ще пам’ятаємо, багато з нас старших бачили, що наші отці піонери або молилися, або їхали на відправу, або дома читали якусь поважну книжку.

І за їх прикладом ми повинні йти, пам’ятаючи слова Соломона: “Уста праведного родять мудрість”. (Прт. 10, 31). Сьогодні загал людства більш учений як тому 50 літ і тому чекає на священників - місіонарів щонаймудріших. Ми не можемо дозволити собі на довший відпочинок від книжки, бо за той час усі підуть вперед і нам не можливо буде їх наздігнати. Нас жєне до науки не лише Колєгія св. Василя Великого, що якраз почала своє навчання в році нашого 60-ліття в Канаді та щороку буде вимагати від нас нових учителів-професорів. Ми мусимо старатися про рівновагу в нас самих між наукою та апостольською працею, бо годі уявити собі священника, що не дбає про людські душі, як і тяжко подумати про вчителя, що не дбає про збільшення свого знання з року на рік. Навіть і дуже вимагаюча праця над вихованням молодих хлопців не повинна довести нас до такого, щоб ми не використовували дарів Св. Духа, даних нам через положєння рук для спасіння людських душ. Це осторога св. ап. Павла (2 Тим. 1, 16). Бо навіть найліпші профєсори повинні пам’ятати, що “свящєник, що з-поміж людей вибираєтьсє, він настановлєєтьсє для людєй на служіння для Бога.” (Євр. 5, 1).

Крім Колєгії св. Василя Великого у Вєстоні, Онт. на нас тяжить іще обов’язок провадити новіціят, схолястикат, розвивати наше видавництво, приготувати нових помічників редакції “Світла” та знайти між собою пару-дві добрих провідників св. місії і реколекції, що ними Чин наш завжди такий був славний.

Ось так наша апостольська праця, наше місіонарювання, наші домї студій, наше видавництво вимагають нових сил і бильше сил. Чи ми маємо вже готових працівників на ці Божі ниви? А як маємо їх призначених, чи вони себе до свого завдання щораз то бильше підготовлєють? Чи стараєтьсє кожний із них стати за якийсь час свого роду “спєціалістом” на обраному полі своєї праці?

III. ПРАКТИЧНІ ВКАЗІВКИ

Щоб великі 60-ті роковини приїзду наших отців піонерів до Канади не минулися забуті нами самими, починаймо їх спільно з кінцем жовтня або листопада 1962 р. Б. У тому часі будемо святкувати день св. священомученика Йосафата. Нехай день його святий буде урядовим початком наших святкувань 60-ліття оо. василіян у Канаді. До неділі, на яку переносимо празник св. нашого Апостола Унії, приготуємо себе дев'ятиницею або щонайменше триднівкою. Нехай це будуть осібні молитви, навіть короткий молебень святому нашому Мученикові, або Пресвятому Христовому Серцю, Покровителіві нашої монашої Провінції.

Самі будьмо набожні до Серця Христа Чоловіколюбця й за прикладом наших перших отців поширюймо це набоженство в своєму народі. Вірмо, що це набоженство це справа, це теза католицького богослов'я та предмет багатьох папських енциклік. Не забуваймо, що сл. п. о. П. Філяс, коли їхав до Галичини з Канади, щоб там узяти на себе обов'язки першого Протоігумена, вступив до Риму. Св. Папа Пій X приймив його на осібній авдієнції. І сказав йому віщі слова, які опісля нам усім переказано: "Сину, за те, що твій Чин так старанно поширює набожність до Пресвятого Христового Серця й Його Пренепорочної Матері, Бог буде Вам благословити — Він дасть вам великий розвій та успіхи."

Ми маємо монастирі, при яких є парохії або школи. Там треба нам приготувати для людей у церкві-каплиці дев'ятиницю, або триднівку перед неділею, на яку переносимо річний празник св. Йосафата. У часі тих набоженств треба сказати народові коротку науку-проповідь про наш Чин, про його священомученика Йосафата, про щире набожність до Христового чоловіколюбного Серця та до Божої Матері.

Повинні ми постаратися про святочний концерт-академію та спільне прийяття для людей, на яке треба запросити визначніших громадян. У часі прийяття буде знову нагода сказати людям про наш Чин, про тяжкі наші початки та великі поступи, що їх ми зробили за останні роки.

Для більшого обізнання теперішнього покоління з нашими отцями піонерами наш місячник "СВІТЛО" пічне з місяцем листопадом друкувати останні округлини, які ще вдалося зібрати, споминів про наших отців-братів піонерів з уст старих уже дідів, які ще пам'ятають піонерські часи. Добре буде хоч час-до-часу подати також до загальної преси дещо з тих споминів або опис наших святкувань. Ужйймо для тієї ж цілі й радіо-програми, які ведемо.

Відкликуємо тепер молитви, що були приписані на час

збіркової кампанії на нашу Колегію в Вестоні. Тепер, у днях, коли не маємо інших приписаних молитов, на посіщенні Найсв. Тайн після обіду відспіваємо тропар “Благодарення”, відмовимо “Отче наш” і “Слава Отцу” та додамо тропар Серцю Христа Чоловіколюбця.

Бажаним було б у цей рік великих роковин дати в парохіях старо-василіянські “повні” місії, а в час наших монаших реколекцій перед обною обітів і в час річних духовних вправ розвивати точки розважань на тлі наших великих роковин.

Тоді ми всі з великими надіями вступимо у нове десятиліття нашого монашого життя в Канаді під звук часто повторюваної нашої молитви: “Господи, Вседержителю, Боже отців наших, помилитися, услиши і помилуй нас”...

Вінніпег, 1962.

У свято Покрова Пресвятої Богородиці.

Протоігумен

